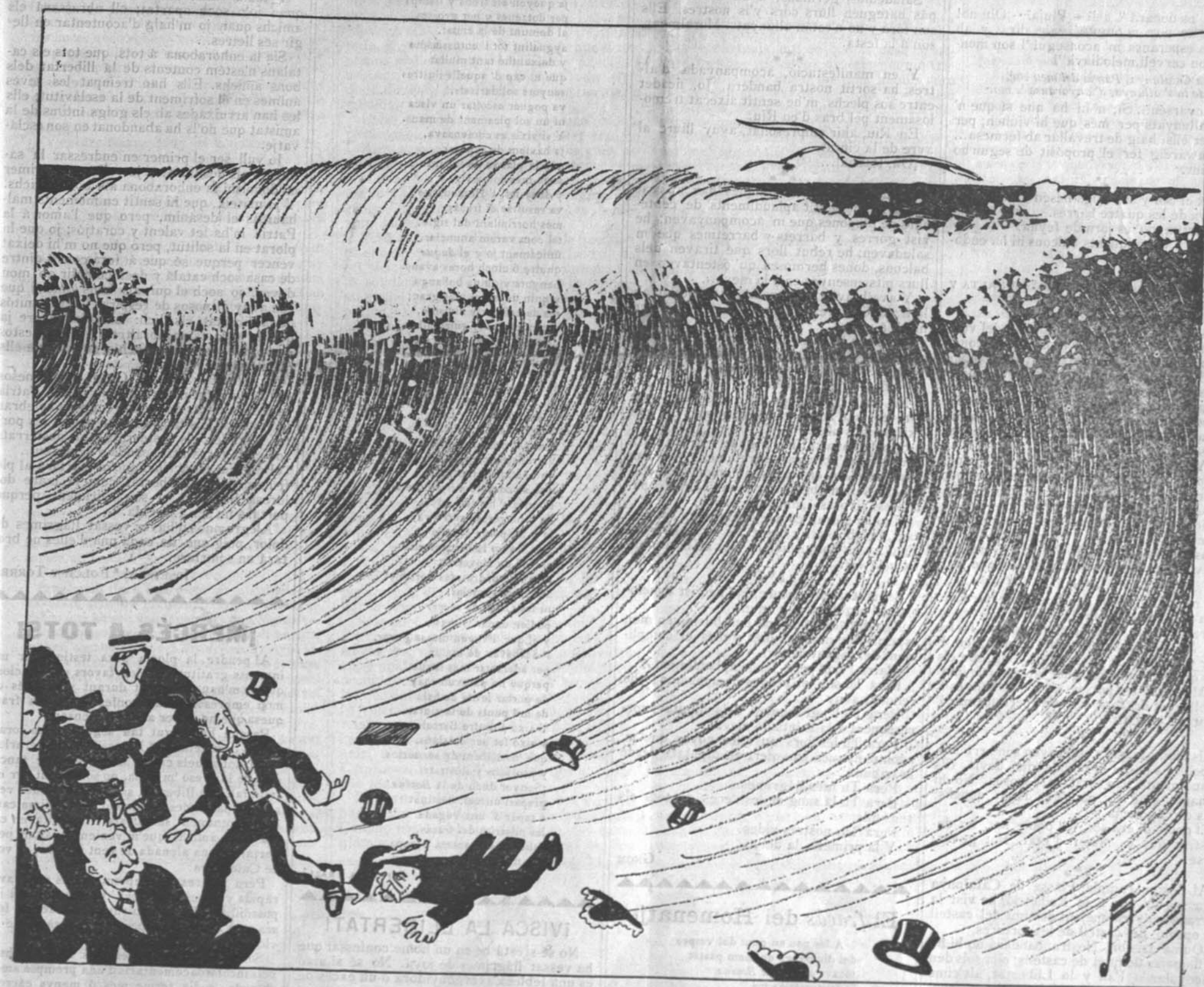

LA TRALLA

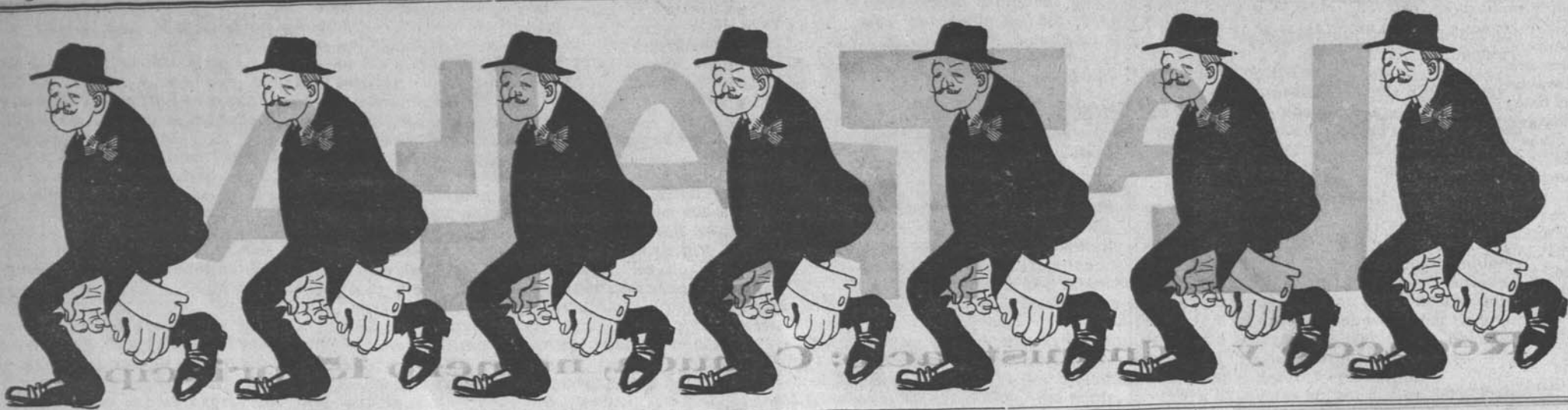
Redacció y Administració: Canuda, número 15, principal

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y'l dever de cooperarhi tots els catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materias religiosas, polítiques y socials. (DECLARACIÓ DE LA VII ASSAMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA).

¡20 DE MAIG DE 1906!

NACIONALISME

Llibertat, Igualtat, Fraternitat

Tot just era l' vespre del dissapte, que ja vareig engarlandar la balconada.

Y al anarmen á dormir, pensava ab l' endemà com hi pensen els petits la vigilia de Reis.

¿Qué 'ns donará l' cel?—¿Pluja?—¿Oh, no! Demà, NO POT PLOURER, vaig dir... y ab aquesta esperansa m' aconseguí l' son mentres mon cervell melodiava l'

*Dolsa Catalunya, Patria del meu cor
quí de tu s' allunya, d' anyoransa 's mor*

Allunyarsen... Sí; n' hi ha que sí que n' están allunyats per més que hi viuen; per ells, per ells, haig de trevallar ab fermesa...

Y m' vareig fer el propòsit de seguirho cumplint.

Naix el Sol y sos raigs besen la gloriosa ensenya de les quatre barres.

Enllestím, qu' es jorn de feyna.

Aném á veure quants balcons hi ha endomassats.

¡No n' veig cap!

Pro, penso, millor; aixís serà BEN ALTA Y BEN SOLA.

Aném, sortím al carrer.

Y agafadet del bras del amich, del vehí que m' va ajudar anit á barrar les balconades, baixém totes les dotzenes de grahons qu' ens cal pera posarnos en contacte ab els del carrer.

Y gayrebé abaix de tot, trovém al amo, l' amo de la casa al qui el més descregut ha de pagar religiosament el trimestre per avensat.

—Y donchs, ens diu, ¿cóm ho faré jo pera trobar banderes si ja son acabades per tot arreu?

—Comprantles avans—penso jo,—pro no ho dich perque tinch sempre cert respecte al amo.

—Posanthi domasos—li diu En Genís, el meu vehí—potser pensant lo mateix que jo...

***

Y cap al Baixador del Passeig del Gracia.

La gentada es gran; la actitud es—per lo diferenta de sempre—conmovera. Hi ha quelcóm de grandiosament hermós, en l' anar y venir de la gent. Ja ho veig; son els cors que fan caminar, que fan estar animosos als Catalans; potser ni 'ls cors son; es l' acoblament de tots els cors pera formar l' ANIMA CATALANA.

***

Els diputats que s'esperaven son arriats.

El poble 'ls ha fet la rebuda que devia. Els aplaudiments han estat xardorosos. No hi ha hagut policíes; no s'han donat, donchs, crits de cap mena.

El poble hi era sol; y'l poble sol ha demostrat que es major d'etat. Pot governarse.

***

Al deixar l'ampla Plassa de Catalunya pera seguir fins á la Redacció, he vist la barrada senyera onejant demunt del castell del oprobí, del castell de les tortures.

¡Quina tristor! Nostra bandera no hi ha de flamejar demunt de castells; ella sols deu assenyalar la Pau y la Llibertat, als cims de les montanyes ahont l'Agricultura fructifiqui la terra; en dalt de les xamaneyes ahont la Industria trevalla al compás de Europa; á les teulades de les Escoles, ahont la Ciencia fassi 'ls homes sabís y bons, patriotes y tolerants...

—¿Pro no veus que no hi es allá al castell la bandera? ¡Si es al cim d'un terrat y aixó 't fa confondre!—me diu l' amich.

Are, are ho veig—li responch—; ho veig, y n'estich content...

***

Me fico en els plechs de la bandera y'm despedeixo de tothom fins á la tarde. Me deixen al balcó; desde ell veig la Rambla

ahont la animació es diferenta dels altres diumenges; es una animació catalana. Y tots els que passen pel carrer me saluden; y la bandera 'ls contesta desplegantse y plegantse ayrosament.

***

¡Si n'ha vingut de gentada! Y jo'ls he vist firmar á tots una salutació als exilats.

Saludeulos, germans; á un mateix compás bateguen llurs cors y'ls nostres. Ells son fora y no n'están allunyats. Moralment, son á la festa.

***

Y en manifestació, acompanyada d'altres, ha sortit nostra bandera. Jo, ficadet entre sos plechs, m'he sentit aixecat tremolosament pel bras d'en Riu.

En Riu, ahir empresonat, avuy lliure al ayre de la ciutat.

¡Oh, Patria!...

***

Y quan les senyals blanques han marcat la marxa, he sentit aplaudiments de centenars de persones que m' acompanyaven; he vist gorres y barrets y barretines que m' saludaven; he rebut flors que tiraven dels balcons, dones hermoses qu' ostentaven en llurs pits ensenyes com la meva...

Y avall, avall, he amenassat á tothom ab la tralla enlayre; amenassant sense poguer fiblar á ningú.

¡Tots son bons els que sempre m' han volgut; tots s' en van tornant els que no m' volien...!

***

No ha plugut; mes els que dessota méu estaven, han rebut gotes, llágrimes qu' han exit de mos ulls.

S' han trovat; En Puig de Franch y En Riu; s' han abraçat estretament y s' han besat com dos criatures, ab amor, ab ignoscencia; s' han abraçat y besat com dos patriotes, ab efusió, ab entusiasme.

Y jo he plorat com ells ploraven, y, plorant, he abraçat y besat als exilats; y LA TRALLA ha volgut fiblar, mes no hi arriba-va allá dalt...

***

Seguint avall encare, m' he vist ovacionat. L' orgull no cab en mí.

Agrahit, les ovacions enrobusteixen mon esperit y m' imposen més y més el cumpliment del sagrat dever.

¡Patria! Son pera Tu 'ls aplaudiments!

Pera Tu son les proves d' amor que jo he rebudes avuy.

Pera Tu l' agraument dels diputats corresponent á la salutació meva.

Pera Tu les flors qu' á les noyes que m' acompanyaven han ofert els diputats desde la tribuna.

Pera Tu mes llágrimes.

Pera Tu la sang de les venes de tots els teus fills.

Pera Tu, nostres vides.

Y la primera, la del

GNOM

El fracás del Homenatge

A les nou en punt del vespre del diumenge qu' hem passat tocava al senyor Bovina la aristocrática má, celebrant la coincidencia, la rara casualitat, d' haver estat els dos únics que varem pronosticar el fracás del Homenatge que s' havia celebrat. Vosté te vista, vaig dirli senyor duch, vosté té l' nas del calibre vintiquatre, y en aixó d' endevinar ja pot dir al Zaragossano que comensi liquidant la tenda de calendaris, que may més en vendrá cap.

¡Vaya un modo d' encertarhol jo mateix quedo parat.

¡Deu meu y quina arribada! el cel s' havia tornat

de color de pomes agres y s' notava algun senyal

que 'ns anunciava xubasco; y justos, al arribar

el tren al apeyadero,

ja queyen els trons y llamps per dotzenes y per grosses

al demunt de la ciutat,

aygualint tot l' entusiasme y deixantho tant mullat

que ni cap d' aquells ilustres senyors solidarisats,

va poguer escoltar un visca ni un sol picament de mans.

Y si aixís es comensava,

ja haviem de suposar

que la planxa de la tarde seria més colossa;

y dit y fet, l' Homenatge va resultar el fracás

més horripilant del sigle.

tal com varem anunciar, únicament jo y el duque

quatre ó cinch hores avans.

Senyors y quina bullanga y quin desordre més gran;

res de cultura y civisme, escándol, crits, guirigall

de totes formes y menes; visques d' un vermell pujat,

moris d' un negre de sutge, increpacions y pinyachs,

en fi, vaya, l' espectacle d' un poble á civilisar.

Y está clar, la policia que vol ordre y serietat,

va repartir cops de sabre ab una afició tan gran,

que ab cosa de mitja horeta no més s' havien salvat

de l' horrible refriega,

jo y un pobre capellá que feyem la bescabrilla

al café de Novetats.

¡Y quin cuadro més horrible! alló feya tremolar,

ni les Cases de socorro podien donar l' abast,

y el que l' veyen massa grave, l' acabaven de matar

per adelantar més feyna, perque no paraven may

de portar ferits de bala de mil punts de la ciutat.

Y aixó á dintre Barcelona y aixó fet per catalans,

que 'ns alabém de ser serios y pacífics y ilustrats.

¡Senyor duch de la Bovina! prepari un vel, destinat

á tapar d' una vegada les miseries del fracás,

¡que si se n' entera Europa ens tindrà per quatre gats!

PEP DE LA TRALLA

¡VISCA LA LLIBERTAT!

No sé si está bé en un home confessar que ha vessat llágrimes de joya. No sé si aixó es una feblesa avergonyidora ó uu excés de sentimentalisme que's deu amagar. Sols sé que he plorat, que mos ulls anegats en llágrimes han resseguit les benhaurades ratlles en que's donava la nova de la llibertat dels nostres amichs que han restat tant de temps en presó.

Jo no sé qué m'ha passat que tota la meva ánima s'ha vestit de festa, que'l meu cor s'ha esponjat d'alegría; pero á la vegada jo no sé lo que he sentit que'ls meus brassos eren més que may delitosos d'abraçar y que mos llabis han esclatat en un ¡visca la llibertat! que ha omplenat la meva cambra de remors.

Sí, ¡visca la llibertat! la llibertat benahurada, l'ideal més hermós dels ideals. Sense llibertat no hi ha amor, no hi ha familia, no hi ha patria, no hi ha progrés...

M'hi recordat d'una lletra que m'enviá l'amich Riu á les primeries de son empresonament. "Vos compadeixo amich Folch—me deya en dita lletra.—Jo podré abraçar als meus avans que vos."

Y tenia rahó. Ell haurá tornat á casa quan jo'n soch apartat; ell abraçarà els amichs quan jo m'haig d'acontentar en llegir ses lletres...

Sia la enhorabona á tots, que tots els catalans n'estém contents de la llibertat dels bons amichs. Ells han trempat les seves ánimes en el sofriment de la esclavitut; ells les han arruixades ab els goigs íntims de la amistat que no'ls ha abandonat en son esclavatje.

Jo vull ser el primer en endressar la salutació als deslliurats; jo vull ser el primer en donalshi la enhorabona als bons amichs. Y jo mateix, que hi sentit en moments malhaurats el desánim, pero que l'amor á la Patria m'ha fet valent y coratjós; jo que hi plorat en la solitud, pero que no m'hi deixat vencer perque sé que á fora com á dintre de casa soch catalá y dech complir ab mon dever, jo soch el qui, als bons amichs que son avuy ditxosos de respirar l'ayre sanítos de la llibertat, els dich: Lluytém encare ja que la vida es ab nosaltres. Y ab aquestos mots vull dirho tot y soch segur de que ells m'entendrán.

El triomf es absolut. Cinch ó sis mesos ens han valgut cinch ó sis anys. La Patria es nostra y tots ens reunirem pera celebrar la victoria. Els tancats han passat les portes ferrades; els desterrats... els desterrats son en la terra assahonada y sembren...

Benehim el sacrifici que'ns portará al ple fruhiment de la llibertat, com la mare dolorosa beneheix el seu sofriment perque portará un ser á la vida.

Alegremnos d'haver vessat llágrimes de dolor, puig que de cada una d'elles ne brotará un somriure.

JOSEPH M.ª FOLCH Y TORRES

¡MERCÉS A TOTS!

Al pendre la ploma pera testimoniar ma inmensa gratitut per los favors y distincions que se m'han dispensat durant y després de mon empresonament, confesso ab tota franquesa que no sé per ahont comensar.

Perque han sigut tan seguits y tan corals que es completament impossible enumerarlos.

Durant aquets cinch mesos, en que tancat dins de la presó m' dolia, no solzament per ma falta falta de llibertat, sino per no poder veure y palpar el desvetllament de l'ánima catalana recentment manifestat, no faltaven cap dia bons amichs que m' venien á visitar pera portarme una alenada de vent de fora, de vent de Catalunya.

Pero nostres redemptors ideals avensaven rápida y majestuosa, y jo'm trobava impossibilitat de contribuirhi ab mes débils forces pera ajudar á empenyels pel camí de la victoria.

Sols per les referencies dels dits amichs y pels incoloros comentaris d'una premsa amoradassada, podia ferme més ó menys carrech dels inmensos progressos que en la conciencia del nostre poble alcansaven nostres salvadores doctrines.

Pero la realitat vista al sortir en llibertat ha superat en molt á mes esperansas. Me amichs me parlaven del deixondiment de Catalunya, y lo que he vist ha sigut la explosió dels sentiments de l'ánima catalana, comprimits durant tant de temps dintre de sí mateixa. La lley de jurisdiccions ha sigut la metxa que l'ha fet explotar; la comissió del homenatge el minayre que hi ha calat foch.

Y tot aixó'm venia de nou, m' sorprenia. N

me separaven de vosaltres amplexos terres ni altes monta nyes, pero si'ls murs de la presó. Cada vegada que volia mirar al cel de Catalunya el veyia a través dels ferros de la reixa, que semblava que'l tallaven; materialment estava a prop de Catalunya, pero no podia sentir el bategar de son cor; els amichs que'm visitaven eren homes convenguets com jo, y may podia pensar que'l nombre dels fills bons de Catalunya havia augmentat tan extraordinàriament.

Per aixó confesso que'l diumenge estava veridaderament emocionat. La bandera de LA TRALLA, que mos companys de redacció me havien reservat ja d'avans de sortir de la presó, era ovacionada arreu, y'ls aplausos que dotzenes de mils persones li tributaven me semblaven el referendun dels fallos del Jurat; un democràtic plebiscit ab que'l poble de Barcelona sancionava els veredictes d'inculpabilitat, en virtut dels quals havia sigut definitivament absolt.

Y em semblava que d'un sol salt havia passat desde la presó a la festa del homenatge. No feya encare vintiquatre hores que al encaixar ab els amichs, al allargar la mà haviem de mirar que no ensopegués ab els ferros que ens separaven, y allavors encaixava ab milers de mans ab completa llibertat; feya menys de vintiquatre hores que no podia abraçar a cap amich, y aquell dia centenars de brassos me estrenyien; feya menys de vintiquatre hores que no sabia si podria assistir a la Festa del Homenatge, y de cop me trobava en mitj d'ella en un lloch d'honor; feya menys de vintiquatre hores que regnava entorn meu'l silenci de la presó, y allavors una tempestat d'aplaments omplenava l'espai; vintiquatre hores avans me despidia ab recansa dels amichs que m'havien visitat, y de cop me trobava entre mils de catalans en quins ulls hi llambregava l'alegría.

Y encare estava lluny de la tribuna del Saló de Sant Joan, y ja veyia als diputats y als representants de les entitats adherides saludant la bandera de LA TRALLA... y passava, y jo n'estava allunyat, y al girarme, encare veyia al senyor Rusiñol que mirava y tornava a saludar.

Y a banda y banda milers d'ulls espujant d'alegría; milers de mans omplenava l'espai ab un aplauso seguit, incessant; milers de sombreros y gorros que saludaven, y les noyes ab cara hermosa y riallera prenent part en el general entusiasme.

Comprehen si havia d'estar emocionat? Haví saltat de la desgracia a la felicitat, casi instantàneament, sense transició...

En nom propi y en el de LA TRALLA: ¡Mercés, mercés a tots!

Y en particular a les persones que m'eren desconegudes; a un grup d'hermoses senyorettes que acompanyades d'una senyora varen saludarme afectuosament a la Gran-via. Serveixin aquestes ratlles de comiat, per si no'ns tornem a veure.

Al passar per a prop del carrer de Girona, un obrer català va sortir d'entre'ls rengles de la multitud y'm va estrenyer la mà al mateix que ab l'altra m'abraçava, havent d'aturarme un instant per correspondre'l...

Repeteixo ¡mercés, mercés a tots!

Igualment tinc que donarles als distingits advocats senyors Gubern, Hurtado y Sansalvador que ab son valios concurs han lograt veredictes absolutoris en totes les causes en que m'han concedit l'honra de defensarme; al senyor Vallés y Ribot encarregat de la defensa d'una altra causa; al diputat senyor Rusiñol y demés companys de minoría que han fet tot lo que han pogut per obtenir la meua llibertat; a don Ramon Albó de la Junta de Presons que ha fet en nostre favor quant a estat en sa mà; a mon particular amich l'incansable president de la Comissió benèfica "La Reixa", en Joseph Soronellas, que ab prodigiosa activitat s'ha desvetllat perque res ens faltés durant nostre cautiveri, y en general a tots, tant als amichs com als que may havia vist, que ab ses continúes visites durant mon em-

presonament han testimoniats l'interés per la meua llibertat.

En la impossibilitat d'abraçarvos a tots vos la envió desde aquestes columnes en nom propi y en el de la Redacció de LA TRALLA. Y serveixin també aquestes ratlles de contesta a la infinitat de cartas y targetas que he rebut, felicitantme per la meua llibertat. Puig son tantas qu'es impossible contestarlas particularment.

MARCEL RIU

Al señort Duca de la Bovina

Astimado señort y del muy precio:

Ase tiempo que le volí escribirt pero may encontraba el tiempo. Qui hi quiere V. acert. No siempre uno está para gastar papel y plumillas por un tanto se me dá como es usted. Pero aora que disen que se puede desir todo (menos lo que no se puede desir) le diré que m'ay desidido a ferli esta pequeña letra para comunicarli que mi salut es buena densá que no abia salido de casa.

Me ay hetcho l'enfermo porque corrian malos vientos y no me volia encostipar, pero are ya ba bien todo y salgo de nuevo y me paseyo tan campante que no hay mas que mirar.

El motibo prinsipal de la carta es que li ay de aser una vertensia. Créguime no se meta en liyos quan nosotros y vayasen usted a su casa que aqui nos sobra. Usted nos juó una mala pasada cuando lo dominaba todo, y aora todo es canguelo de que li tornamos mal por mal y por esto s'adedita a asernos la guitsa y empipar al munisipio quan dimes y diretes que ya pasan de la medida.

Usted sa creyido que aquí es una colonia para conquistecer? Pues anda usted errado.

Aquí somos lo que nos sabemos y no espere que se lo dijamos porque lentonces nos clavarían las gurijsiccioncs entre cabeza y cuello y, ay que tengo, ay que tengo, a can cangri falta gente. No somos tan tontos aun, ¿sabe?

Pero andemos a l'obgueto de la question: es el caso que man ditxo que su amo de usted siempre lesta preguntando sobre esto de lo solidaritat, que si por si no lo sabia es un grano que ha salido al clatello de su superior. Y man ditxo tambien que usted li quita importancia y siempre cuentesta, ca, no, esto no es nada. Pues sabe usted que es, y mucho. Es todo lo que ustedes an ganado con empiparnos y asernos salir de fogon. Antes todos nos barajábamos y aora todos somos amijos y nos asemos petones como quien no ase nada. Los de la *Esquella* y los del *Cu-Cut* prenden café plegados. Los de la *Publicitat* y los de la *Veu* asen caragoladas guntos a Miramar y nosotros estamos bien con todos y asta queremos enbiar un ramo de flores artificiales al amigo de usted, pero el no lo a volido porce encara piensa que li donarán dinero los de allá y por esto se ase el rebeco.

Ya be pues que esto de la solidaritat va creciendo y asta nosotros que no nos en callamos ni una, alguna bes asemos los ogos gordos y lo dejamos correr para no espatallar la orga.

Solo port el gust d'aserlo enrabiar a usted faremos porque dure fuerza esto de la solidaritat y aremos costejadas a ballviderra, y apats a can simón, y si combien prendremos dos beses café para ir con mas de los que antes nos teniamos tanta rabia. Aora volemós a todos. Cuan el nombre de catalan resibimos a todo el mundo, seya de can fulano como de can sutano todos somos unos y todos treballaremos para aser de Catalunya un pais d'aquello que se'n xupan los ditos.

Por esto le dijo que se'n vaya a su casa que aquí a acabado la feyna. Es inútil todo. Cuando nos degan sin garantías nos arreglamos a las callandas y tambien asemos

trabajo. Cuando nos dan un xico mas de llibertat tambien la aprofitamos, pero al cabo de abajo siempre en salimos ganando.

Además si no ba con cuydado algun dia recibirá de valiente. Usted se ba dibertiendo haciendo suar la gota grande a los ediles, usted se vurla de Barcelona y es que no sabe aquí se han oido silvidos que es un Dato que se recuerda sin repetirlo.

Vayasen, creadnos, que le volemós bien. Si no lo hase pior para usted.

Estoy un poco afatigado de tanto escribir y además se me acaba el papel.

Reflexione bien y sea usted buen miñon que en saldrá ganando.

Li beso la mano quan todo els respetos y usted dispone de usted que le quiere

FIBLA

TOTS A LA UNA

Tan de mal els n'hi havien dit als nostres companys de treball del Catalanisme, que quan ab motiu del moviment de defensa de Catalunya contra 'ls atentats del Estat centralista, han vist acostarse y donarse la mà a homes que eran enemichs polítichs, y fins personals, irreconciliables, han restat extranyats y esmaperduts sense concebir com podia esser que s'haguessin deixat de banda odís y rancunias, arribant a una armonía tan hermosa y corprendora.

Nosaltres hem tingut sempre com a norma el treure experiencies y conseqüencies dels fets actuals, a fi de que 'ls nostres lectors, més que ressenyas de fets puguin trobar en nosaltres uns deductors, humils pero sincers sempre, a fi de que tots devinguem conscients dels actes que realisem única manera de que aprofitin a la colectividad.

Tothom, federals, republicans dels altres, carlins, regionalistes, tots han aplaudit a cooperar en la gran Festa del Homenatge, tots han aprovat y han sigut en el moviment de solidaritat. Però 'ls que més contents n'hem estat d'aquest moviment esperansador som nosaltres, els nacionalistas, els que prediquem un dia y altre l'amor a Catalunya pel demunt de tots els sentiments ó conviccions polítiques. Y som nosaltres els més contents perque are, després del acte realitat no hi haurá ningú que 'ns pugui dir que la unió absoluta dels catalans no podrá ser un fet a Catalunya.

Per la práctica s'haurá vist lo que en teoria no 's volia créure. L'exemple d'aquest moviment de solidaritat es incompatible.

No os estranyen, donchs, estimats companys de treball de que homes de les més diverses idees hagin pogut avenirse. No os estranyi que aquells que s'han insultat y bescantat en els diaris vagin avuy de companys: Un sentiment superior als demés els guia y 'ls mou; es el sentiment de Patria, es la sang catalana que no 's pot desmentir, es el batre del cor que no 's pot ofegar.

Donchs si en aquest cas particular ha sigut possible entre 'ls homes directores ó representants de distints agrupaments polítichs, unir en un mateix pensar ¿com no ha d'essern possible a tots, tots sense distinció treballar are y sempre per Catalunya, per la llibertat, pel triomf del progrés y de les idees noves que fan avensar els pobles?

Pera arribar a n'aixó cal tan solament que'ls cors sentin l'amor a la Patria, ó encare millor dit, cal que sien conscients de aquest amor, puig que tots ja'l posseheixen. Tant es aixís que fins els anarquistes que enamorats del món l'esguarden ensemble y pretenen negar la Patria, no la poden negar a sí mateixos, y bo será recordar aquell qui en un meeting de controversia ab un redactor de LA TRALLA se va indignar perque 'l nostre company parlava català y va sortir ab la vulgaritat de que'l castellà era la llengua oficial. No os ne cápiga dupte; aquell

anarquista espanyol al dir aixó feya confessió de son amor a la seva patria.

Es donchs aquesta la tasca que'ns cal emprendre ab dalit. Despertar cors y ferlos conscients del amor a Catalunya. Y aixó no es feyna exclussiva dels periódichs, sino que son tots y cada un dels catalanistes que se han d'emprendre ab dalit y portarla a cap a tot hora, en tots moments y en totes ocasions.

Si tots ne fem un xich arribarem allí ahont ens proposém en benefici de tots. Y quan el benestar regni, fins els nostres enemichs d'avuy 'ns benehirán.

PAU GALVANY

Resposta a «La Epoca»

Havent anunciat als llegidors de LA TRALLA mon propósit de respondre a un article de *La Epoca*, diari conservador d'allà dalt, vinch a cumplir ma promesa, y tractar ab quelques paraules d'una... malhaurada insinuació que dit periódich presenta a sos llegidors, mal simulada per sa habitual hipocresia.

La Epoca s'avensa a demostrar que nostre ministre del Interior no es home consequent en sos principis, ni tan sols clarividet y que ha mancat a sa paraula, no donant com a ministre lo que prometé essent senador.

Aixó ho diu *La Epoca* tranquilament, com qui no diu res, ab aqueixa aparent fredor qui amaga l'esperit de petiteses inspirador de dit periódich, y ab la qual se proposa sempre enganyar a sos llegidors.

Aquets procediments m'induheixen a posar de manifest la veritat, a fi de deixar equitativament les coses en son lloch.

La Epoca nos diu que'l complot ha sigut urdit, sola y únicament, Place Beauneau y Place des Vosges; y'm permeto respondre que aixó no es cert, ja que no pot avuy restar cap dupte sobre la real existència de dit complot; be prou ho sab aixó *La Epoca* per qui aquesta certesa es una derrota!

Reaccionaris y bonapartistes treballaven en l'ombra a preparar un nou 18 brumari en favor del príncep Víctor Napoleó. Rellegiu les lletres del general Niel y dels dotze generals compromesos, y podrá veures que l'esmentat complot sols ha sigut infantat en els cervells malalts d'aquells que senten que'l poder els hi escapa...

Les eleccions d'ahir han aportat noves forses al actual Govern. Com a ministre del Interior incumbia a Mr. Clémenceau la responsabilitat del sufragi de tota la Fransa; un fracàs, l'hauria desqualificat; sia la que's vulga la causa del triomf, ell no n'es menys guanyador y a n'ell ne correspon el benefici y la gloria.

En un mot, Mr. Clémenceau es pera 'l seu partit l'home afortunat en quin se confia pera l'avenir.

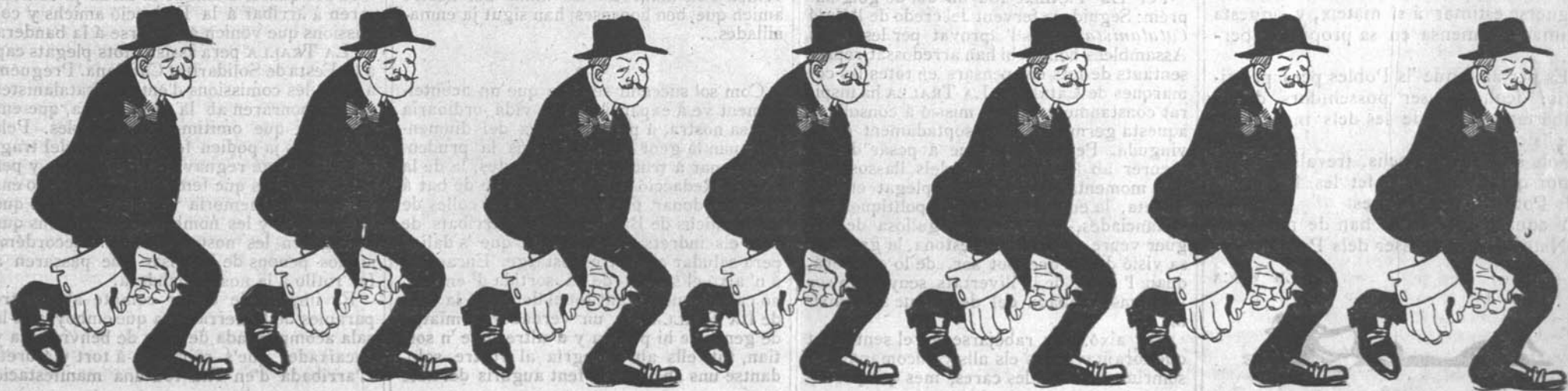
A ayal punt han arribat les coses a Fransa, que corre avuy ab tanta insitencia una veu de evolució més de conformetat ab les idees del poble. Se diu que'l Ministeri perdrá monsieur Leygues y Mr. Poincaré, y no cal afegir que Mr. Briand, y més encare, Mr. Clémenceau esperaven una ocasió per allunyarlos del Govern hont son suportats ab aquesta esperansa.

Mr. Clémenceau no podia seriosament ocupar la Presidencia d'un ministeri tant heterogeni, més tot formant en ell, va voler isolarse en la seva especialitat. Es just, donchs que 'l *Quefe real* prengui avuy públicament, el lloch que li correspon.

Aquesta llógica qu'es la de la batalla del 6 Maig, s'ha girat contra 'ls pseudo-moderats, els quins, fent el ministeri assequible durant les primeres setmanes, permeteren la instal·lació en ell de Mr. Clémenceau.

Reaccionaris y clericals que's creyen tenir prou ben fets llurs càlculs pera eliminarlo, s'han trobat xasquejats. Ells, més que niugú, han aplanat la ruta al conqueridor.

Mr. Clémenceau es l'amich y 'l puntal dels

obers. A una política de reacció y de por, d'estérils agitacions, de desordres y divisions republicanes, ha oposat una política de reformes positives, fonamentada en la justícia social y en la solidaritat que deu unir tots els fills d'una mateixa patria. Ell, es essencialment democrata y avans que tota altra cosa, se li imposen els primordials interessos de la Fransa.

Mercés a la seva actitud ferma, serena y recta, ha mantingut l'ordre en els carrers quan les revoltes del Pas-de-Calais y del Nord, sense apelar a la força armada, vencent la tenacitat dels minaires que la reacció sostenia.

El 1.er de Maig devia esser per París una jornada terrible, y mercés a sa energia y a son bon sentit, Mr. Clémenceau ha demostrat trobarse—aleshores també—a la altura de la seva missió.

Mr. Lépine, el cumplidor y excelent prefecte de policia ha secundat ab talent la tasca del ministre.

La seva decisió y arruixament, sa abnegació envers l'interés públich, han obtingut grans resultats d'ordre y de pau.

Creyém, ab aquestes lletres, haver donat als llegidors de LA TRALLA una idea de la veritat, després dels atacs que l'odi conservador La Epoca ha dirigit a nostre ilustre ministre del Interior.

A n'aquells qui insinuen que Mr. Clémenceau ha perdut tota sa popularitat, y que, a poch d'arribat en el poder ha de tornar-se en-nera, nos cal respondre:

"Perdú la brújula; seguí la orientació de vostra agulla, y ella vos senyalará la pèrdua de vostres forces y l'guany que d'elles ne fa de dia en dia l'partit obrer."

La pena del talió es pera vosaltres. La victòria pels representants de la república social y democrática.

MME. DE HAUSSY

¡A LA LLUYTA!

La lluyta es vida.

Lluytém tots enérgicament 'ls qu'ens sentim nacionalistes. Lluytém ara com ara ab la ploma ja que ab ella podem fer articles que penetren en la pensa de la major part dels catalans y si es que podem felshi capir nostre sublim ideal, donarém un gran pas cap el camí abont tenim de trobar l'Autonomia; la feyna es pesada y el ensemple llarga, molt llarga, però no desmayém, nó, que lluytant conseguirem felshi capir la bondat de nostra doctrina.

Un cop la major part dels catalans se sentin nacionalistes, la lluyta serà grandiosa. ¡Quin goig donarà l' lluytar!

El ideal de la civilització, no es nó, suprimir la lluyta, sinó convertirla de destructora a creadora, y per aixó nosaltres tenim de seguir lluytant fins y tant que logrem treure los destructors de Catalunya, y seguirem lluytant y creant fonts de vida pera nostre aymada patria, de quals fonts podrém guarirnos de la anèmia en que 'ns te lo centralisme, destructor de la Nació catalana.

RAMON AMORÓS Y ESTABANELL
(Obrer)

Vilassar de Mar.—Maig de 1906

AMOR

Es la estimació desinteressada. Es l'acoblament de totes les bones qualitats del Home dirigit als altres Homes. No es sensació momentania ó apassionada. No deu ser platonisme: no pot ser petoneig de llavis, creuament de mirades, encaixament de brassos.

Amor es altruisme, es desitg de regeneració de la Humanitat.

Es per aixó que, pera sentirlo, pera practicarlo, es precisa la Llibertat, perque l'home, pera estimar als altres deu poguer estimar a sí mateix, y aquesta estimació comensa en sa propia Llibertat.

Es per aixó que 'ls Pobles pera practicarlo, deuen ésser posseïdors de la Llibertat conjunt de les dels individus que 'ls componen.

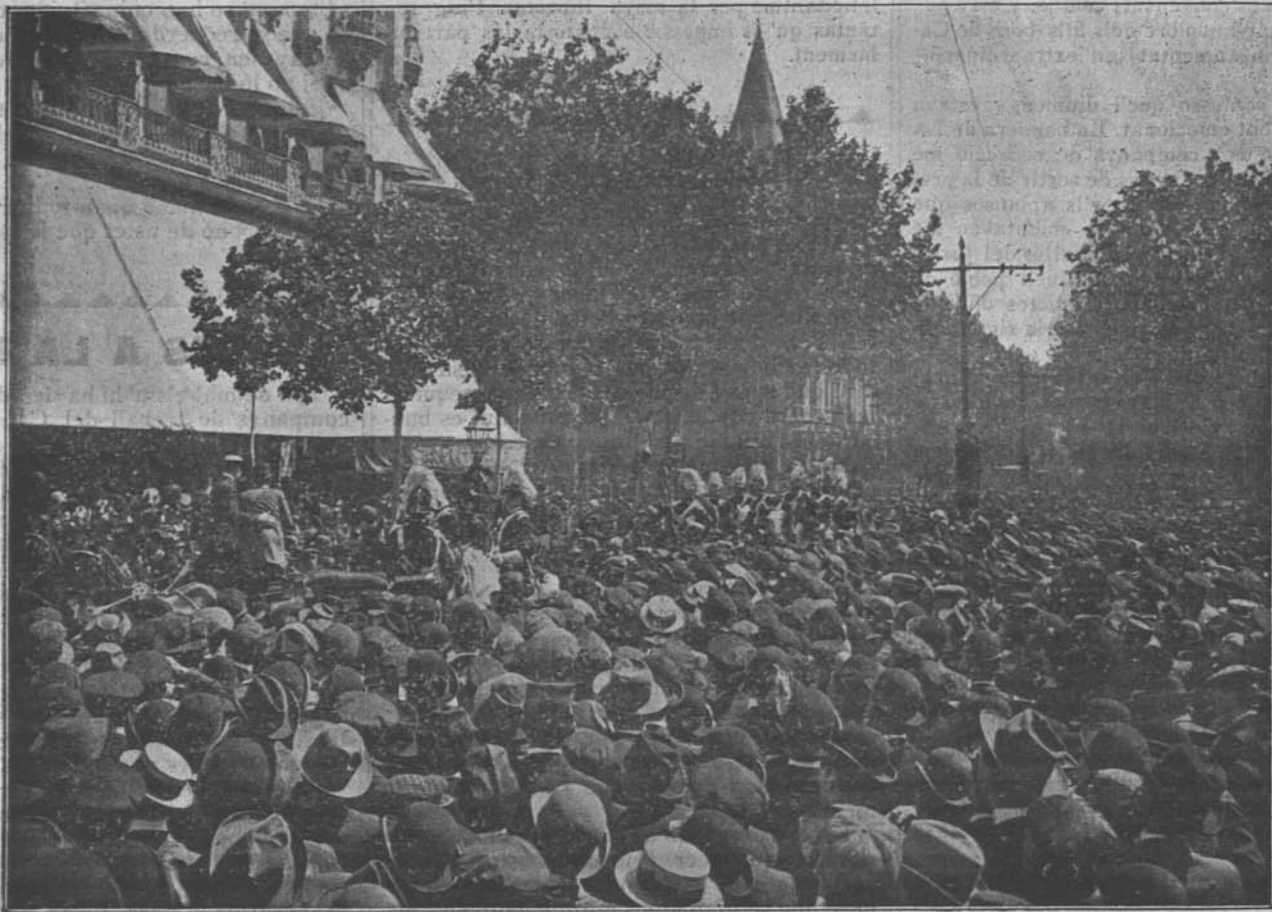
Sols se podrà, donchs, treballar per l'Amor quan siguin un fet les Llibertats dels Pobles y dels Homes.

Y aqueixes llibertats han de nàixer de la Naturalesa, del ésser dels Pobles.

EN VISCA

LA FESTA DE DIUMENGE

A la Plassa de Catalunya

Fotografia Radium R. R. R.

No caldria pas que os en diguessim res de la gran Festa de diumenge. Tots vosaltres pogueru fruhir l'hermós espectacle que'l poble de Catalunya oferí als que's prengueren la seva defensa en el mateix cau del centralisme, devant de la amenassa que en vá pretengué ferlos enmudir. Y'ls que no hi assistiren a n'aquesta manifestació, els que, no per indiferentisme, sino que privats per causes supremes no os hi envollaren en l'ambient fraternal que ab l'expansió més imponenta s'enlayrava, diumenge, de tots els cors, com si la nostra ciutat esdevingués un holocauste d'incensaments a la Mare nostra, no os han mancat ulls pera llegir, ni orelles pera escoltar les pintoresques y sorprendores relacions del aconeximent més grandios que ha cobejat la ciutat de Barcelona.

Nosaltres hem dalit vuyt dies pera contravosho, y al anar a fixar sobre'l paper les emocions rebudes, lluytant ab el recort que ens atabala, com obsessionats pel despertar d'un somni, ens manquen les paraules, els conceptes grandilocuents, que no ho foren may prou pera donar tan sols una petita idea de lo més gran que han vist els nostres ulls y qual visió, avuy, se resisteixen a creure.

Diumenge Barcelona se vestí de festa enjoyant les tosquetats dels seus edificis ab senyeres y garlandes, que acolorien l'espai omplent-lo d'una alegria indefinible... Diumenge també les tosquetats de les ànimes catalanes, tan malmeses pel rosc de la política, allunyaren de son sí rancúnies y diferencies, y revestintse del goig que causa la exhalació d'un sentir, hont hi flameja l'ánia de viure, l'anhel de la llibertat, esclataren en imponent abrassada ofegadora de passions, y que, baldament no sia perdurable, deixá bon rastre en lo més recóndit del esperit del nostre poble.

Per LA TRALLA fou un dia de goig suprem: Seguidora fervent del credo de l'Unió Catalanista, qu' es l'aprovat per les grans Assamblees hont s'hi han arredossat representants de tots els pensars en totes les comarques de Catalunya, LA TRALLA ha inspirat constantment la seva missió a consolidar aquesta germanor tant soptadament esdevinguda. Per aixó es que a pesar de no creure ab la resistència dels llassos que tant momentáneament han aplegat en una estreta, la enormitat d'unes polítiques tan distanciades, s'ha sentit orgullosa de poguer veure, siga per una estona, la grandiosa visió de lo que pot ser, de lo que será, quan l'astre de la llibertat senyali ab sos vesllums l' aubada del demà que s'aproxima.

Per aixó, per rabejarse en el sentiment que forajitava tots els ulls y encomanava el somriurer a totes les cares, més que per al-

tre cosa, LA TRALLA sortí al carrer enlayrant la seva bandera, a donar encaixades, a fer de dau en la gran sardana que Barcelona ballava, diumenge, als ulls d'Europa... Y'l poble l'ovacioná a la nostra bandera... Y ovacioná a n'en Riu, el nostre volgut company, que 's veié malmés a copia d'abrassades y 'ls ulls ennuagats... els seus sortosos ulls que després d'una fosquetat de cinch mesos viscuda entre les reixes, s'han obert a la atuhidora claror d'una gran Festa... LA TRALLA, per ella, y per en Riu, en sent forsa grat de les manifestacions emocionadores de que fou objecte, y passi lo que passi, y siguin quines vulguin les proves que li esperin, viurá sempre en el seu recort la diada del 20 de Maig, y, may per may, fins despreciant desenganys que ja descompta, es penedirá d'haver assistit entre vosaltres joh poble de Catalunya a la grandiosa Festa de Solidaritat Catalana.

L' aubada de la Festa

La llibertat del nostre company en Marcel Riu fou per nosaltres l' aubada de la festa. En bona fé qu'una alegria tant grossa no la esperavem y molt menys en l'ocasió d'una diada com la que acabém de celebrar. Nosaltres ja 'ns pensém a que fou degut aixó, pero posats a enraonar ¡ne diríam tantes de coses! que val més deixarles correr y sagellar el silenci ab una bona abrassada al company estimat, que per esclavitzar sa ploma al servey de Catalunya, ha sigut privat de la llum del sol per l'espai de cinch mesos, que mancats de llibertat representen cinch centúries.

A las 7 del vespre del dissapte sortí de la Presó Model y poca estona després s'anà escapant la bona nova, de tal manera, que la nostra Redacció 's veié ben aviat concorreguda ab els nombrosos compatriotes que venien a encaixar ab les mans del nostre amic que, ben honroses, han sigut ja enmanillades...

Com sol succehir sempre que un aconeximent ve a expansionar la vida ordinaria a casa nostra, a primera hora del diumenge, quan la gent matineria vens la prudencia d'anar a trucar per les portes, la de la nostra Redacció hagué d'obrirse de bat a bat pera donar pas a les moltes colles de bons amichs de Barcelona y d'arribats de tots els indrets de Catalunya que 's dalien pera saludar el nostre hostatge. Encaixant a n'aixó el succés de la sortida d'en Riu, no cal dir que durant tot el dematí a la casa de LA TRALLA fou un verdader romiatge de gent que hi pujava y d'altres que 'n sortian, tots ells ab l'alegria al rostre, saludantse uns ab altres y fent auguris del acte

imponent que a la tarde havia de celebrarse.

Nosaltres várem treure al balcó la nostra bandera y engalanarem el rótul qu'amaga la barana ab un domas de les barres catalanes. Al nostre carrer no n'hi havian pas gayres pero ni falta que hi feren, ja que per tots els indrets de Barcelona s'hi veyan els colors nacionals destacar ab el sol ses brillants coloraynes.

La Fulla extraordinaria de «La Tralla»

Volguent commemorar a la nostra manera la gran Festa que diumenge feya bategar tots a la una els cors del nostre poble, determinarem confeccionar una fulla extraordinaria tota ella dedicada a la Festa de la Solidaritat Catalana, a quin efecte va posarse a la venta a primeres hores del dematí, després d'un treball que la premura del temps havia fet excessiu.

Al anunci de la nostra Fulla, la gent que omplenava les Rambles l'arrebatava de mans dels venedors, y aprofitant la franja de les quatre barres, que campeja en el marge de la primera plana, foren molts els que la feyan servir com a distintiu colcant-la un trós sortint de la butxaca de l'americana.

Com sempre hem de lamentar els pochos escríps dels venedors a vendre a sobrepuig periódichs qu'el porten visiblement marcat. Per més qu'ens afanyarem a privar aquest abús, no poguerem evitar qu'es pregonessin TRALLAS a deu céntims y fins a ral cad'una. El públich ja sap que no es culpa nostra y en un altre ocasió farà justicia.

A la tarda

A dos quarts d'una de la tarda ja comensaren a arribar a la Redacció amichs y comissions que venien a juntarse a la bandera de LA TRALLA pera assistir tots plegats cap a la Festa de Solidaritat Catalana. Preguem a totes les comissions d'entitats catalanistes que'ns honraren ab la seva visita, que ens dispensin que omitim l'anomenarles. Pels propis ulls ja podien ferse cárrech del tragí que diumenge regnava a casa nostra, y per molts esforços que fem per recordar, no ens venen a la memoria les moltes mans que encaixarem y les nombroses adhesions que afalagaren les nostres orelles. Recordém, si, dos penons de Vilassar que passaren a fer rotlló a la nostra bandera.

Es impossible donar compte ab quatre paraules de la xerrameca que emboyrava la sala acompanyada de crits de benvinguda y encaixades que's repartien a tort y a dret. L'arribada d'en Riu fou una manifestació

d'entusiasme que's traduhí ben aviat ab masegaments...

Un recort à n'en Folch

En mitj del goig que de tots se senyorejava, sorgí una iniciativa espontània, unànimement, d'enviar un recort al volgut company que ben lluny de la família y de la Patria á que ha sacrificat els més florits anys de la seva vida, no ha pogut assistir ab nosaltres á la gran Festa de germanor per ell tants cops pregonada desde aquestes columnes. Acte seguit s'ompliren de firmes quatrilles y més quatrilles que s'anaren engroixint tota la tarda.

Cap á la Festa

A les dugues en punt s'iniciá la arrencada cap al lloch que'l nostre periódich devia ocupar en el seguit de la manifestació. En Riu baixá al carrer enrotllat per les centes persones que havien d'acompanyar la bandera per ell sostinguda. Aquesta fou baixada pel balcó y saludada ab una ovació que durá llarga estona, refermantse encare al agafarla el nostre company.

Aixís anarem seguint cap á la Rambla y Plassa de Catalunya, no parant els aplaudiments, que venien á engroixir les moltes persones que trobavem al pas, y que al conèixer ó pressentir á n'en Riu per la notícia avensada en la Fulla extraordinaria se descobrien ab entusiasme.

El defensor d'en Riu

Al anar á embocar el carrer de les Corts Catalanes se'ns acostá en Santiago Gubern, que doná una bona abraçada á n'en Marcel Riu. Tota la gentada allí aplegada va esclatar en un aplaudiment unànim, premiant, aixís, l'admirable obra del digne defensor del nostre company, que ab les seves eloqüents paraules lográ decantar l'ánim del jurat en totes les vistes á n'ell encarregades.

Cercant el lloch

Y varem embocar la Granvia que ja comensava á veurers, com may, concorreguda. Un sens fi de senyeres de diverses associacions y periódichs, descansaven al llarch de la dreta del pas central, y's decantaren á saludarnos mentres els seus acompanyants esclataven en ovacions sorolloses, qu'eran respostas ab efusió pels que formaven el nostre seguici, al mateix temps que la nostra bandera s'acotava en justa correspondència á les mostres de germanor que se li tributaven.

Una nota emocionant

Embolcallats per aquest entusiasme anavem seguint avall, pera cercar el lloch que s'ens destinava, quan tot de sopte, fentse pas entre l'espessor de la multitud, aparegué un home vell, ab la cara y barba d'un mateix color, y d'una revolada's tirá als brassos d'en Riu apretantlo fortament sobre'l seu pit... Era en Puig de Franch, el company de cautiveri del nostre amich... Era en Puig de Franch, que, plorant com una criatura, omplia de petóns el front d'en Riu á qui'l dia avans havia vist desaparèixer, com cada dia, davant seu, en les buydors de la celda... y's trobaven are en mitj d'un poble qu'els aclamava, en un dia primaverl, d'un sol espléndit jel sol tan desitjat! y sota'l dosser dels frondosos arbres de la Granvia que comunicaven á l'ánima un ambient de Naturalesa... Un aplauso estrepitos va coronar aquelles testes, un aplauso que sols s'interrompia al llevarse tothom el barret y enlayrantlo ab entusiasme, al ensemps que's veyen parpellejar tots els ulls, plens de llàgrimes...

Visquin molts anys els nobles ex-presos, per bé de Catalunya!

Esperant la passada

Un cop al lloch assenyalat y escayguentse'l tenir al nostre costat la bandera d'El Poble Catalá ajuntarem les dugues banderes, y aixís pogueren estar junts els dos amichs, amistats en el sacrifici, qu'es quan les amistats son més duraderes y penetren més endintre.

Fora un may acabar el donar compte de la molta gent que va desfilar per davant dels dos presos que, cansats, ab el temps de no haver caminat, s'estaven asseguts en dos tamborets qu'una bona persona ls feu la mercé de deixarlos. Durant l'hora y mitja que comptá'l nostre descans, fou un seguit de venir collas d'amichs y representacions de Barcelona y de fora, desitjoses d'estrenyer les mans d'aquelles dues víctimes del centralisme. A totes elles els donem moltes mercés, y, com avans ja hem fet, els preguem que no prenguin á mal el no anomenarles, degut á que la mateixa satisfacció no'ns permetia posar l'atenció de-

En Puig de Franch y En Riu ab les banderes

Fotografia Radium R. R. R.

guda á lo que davant nostre's desenrotllava.

Entre la molta gent que desfilava per davant dels ex-presos, hem de citar á un bon senyor que va presentar á n'en Riu, la seva senyora friso de conèixer. També rebren la salutació d'escamots d'hermoses donzelles que, unes ab barretina, y totes ab vistosos llassets de les quatre barres, pregonaven el bon sentir qu'inflamava els seus cors de dona.

Aixís mateix hem de donar compte del sens fi de fotógrafos que vingueren á mapar als nostres amichs. Alguns d'ells han tingut la benvolensa d'enviarnos una copia que ilustra'l present extraordinari.

Un detall edificant

Tot esperant el pas dels senyors diputats y senadors, s'escaygueren á passar pel davant nostre un bon estol d'obers ab tres ó quatre banderes republicanas. Com per encant, arrencá, unànim, un aplaudiment en abduas bandes, mentres las banderes de la República s'acostaven á encreuhar ab la de LA TRALLA... ¡Oh bons companys, si la haguessen escoltada sempre á LA TRALLA!

Una bona pensada

Quan, havent passat ja els senyors diputats y senadors, la grandiosa manifestació's posava en marxa, han vingut á nosaltres una colla de joves á manifestarnos qu'el Foment Autonomista Catalá havien organitzat el pach d'una quota de cinch céntims, pera pujar dalt d'un piló á contemplar el magnífich espectacle que oferia l'estesa de gent ab la colorayna de les banderes, y quin producte destinaven á la Escola Gratuïta Mossèn Cinto. Molt bé per la bona obra.

La manifestació

Els que formaven el llarch seguici de la nostra bandera, vessant entusiasme de per tot arreu, s'ordenaren en un tancar y obrir d'ulls, colcantse de vuyt á deu per fons y

agafantse mútuament pels brassos, que, no obstant, se desfeyan á cada moment, pera expressar ab les mans el sentiment de les impresions que rebien y que no podien manifestar ab la paraula.

El nostre pas per la Granvia y Passeig de Sant Joan fou saludat ab ovacions que s'encadenaven les unes ab les altres. Al ovir la nostra bandera s'adelantaven els brassos pels ambits dels balcons y ls barrets s'aixecaven enlayre. De per tot arreu s'adelantaven caps desitjoses de conèixer y saludar á n'en Marcel Riu, qui, al pes de la bandera, se hi ajuntava el pes d'una emoció que no deurá oblidar mentres li quedi vida.

En Riu havia de desfer las mans de la bandera pera correspondre á les estretes que de tot arreu li venían, y nosaltres, els que li feyem costat, no donavem l'abast á repartir barretades á tort y á dret, á tothom en general, ja que l'entusiasme semblava brollar d'un sol cor y d'unas solas mans.

Dels balcons atapahits d'hermoses donzelles ens caygueren plujas de flors y garlandas de llorer, que pel sol fet de venir de mans tant delicades hem d'apreciarles doblement.

Y aixís, ab penes y travalls, ja que la gent ens feya á voltes impossible el caminar, arribarem á l'Arch de Triomf ahont, com á coronament de tan sortós romiatge, esclatá de les mils mans allí aplegades una ovació atronadora, que's refermá al adelantarse el regidor Sr. Fuster qui va estrenyer á n'en Riu entre ls seus brassos.

L'Homenatge de «La Tralla»

Y anarem avensant cap al Saló de Sant Joan, ahont se repetiren las ovacions tant bon punt la nostra bandera va veurers volleyar dessota l'Arch de Triomf. LA TRALLA anava á rendir homenatge, y'l primer esguart qu'ovirá entre l'espessor de gent qu'omplenava la tribuna, fou el d'en Sal-

vatella, el distingit advocat qu'al mitj del Congrés sortí en defensa dels nostres drets, qu'una autoritat pretenia trepitjar. Aleshores forem nosaltres els que, plens de gratitut, y bullint del entusiasme contingut durant tota la tarde, varem rompre en una sorollosa ovació, que durá llarga estona, fins qu'el jove diputat s'aixecá emocionat per l'acte inesperat qu'acababam de realisar.

Aleshores s'ens acostaren els municipals que feyen guarda á la tribuna, á demanarnos exemplars de la Fulla extraordinaria, per encàrrech dels senyors diputats y senadors, que la veyan lluhir en els barrets y americanes dels que componien el nostre seguici. El seu desitj prompte fou satisfet, y quan al passar pel seu davant ens saludaven, fent volleyar les Fulles, nosaltres els hi agraírem ab bon cor els sacrificis y la bona voluntat á la nostra terra, y aixecárem, ab totes les nostres forces, la bandera catalana, ben alta y ben dreta, perque pugan contar, als d'allá dalt, com s'ens emporta'l cor, y la fem respectar tot respectantla una ensenya, quan una forsa sobrenatural ens empeny cap á estimarla.

«La Tralla» en triomf per Barcelona

Un cop llesta nostra missió, ens encaminarem ben satisfets per les impresions que s'acoblaren, una darrera l'altre, dins de la nostra ánima, cap al nostre hostatje, á reposar l'honrada bandera nostra que'l poble de Barcelona, y ab ell, tot l'esperit de Catalunya, acababan d'honorar ab ses sinceres y entusiastes manifestacions.

Pero ¡oh poder de les vanitats humanes, que no es pas d'estranyar que capgiris el cervell de l'humanitat ab tos afalachs! lo millor restava encare per sentir y veurer... Mes no som pas nosaltres dels que s'envaneixen ab esplayaments, que prou sabem ahont van y lo que volen dir. Precisament, per aixó, com més engroixien les demostracions sorolloses al nostre entorn, ab més fé aixecavem els ulls cap á la bandera... Y aquest es el nostre orgull, el contemplarla ennoblida y vetllar per ella ab lo que viu en nostres forces,

¡Y com no ferho al davant d'un espectacle com el que s'ens oferi al embocar al carrer de la Primpcesa!... No'ns aturém á poetisar, perque no es pas ab galanes frases que's compliria la nostra gratitut; nosaltres voldríam tenirlos á tots ben acostats al cor, á n'aquella bona gent que s'abocava pels balcons ab LES TRALLAS esteses á les mans, que s'adelantaven al pas central pera rompre en veraderes explosions d'estimació, que no ho pogueren pas imaginar lo endintre qu'ens entraven... De per tot s'obien aclamacions y baixaven flors; dels ómnibus de La Catalana s'abocava la gent ab les mans esteses, com si volguessin arregarles en son sí les quatre barres que onejaven al impuls d'un sentiment unànim, que s'escampava per aquelles vies engalanades ab ensenyes y cors fervents, fidels guardadors del caliu patri...

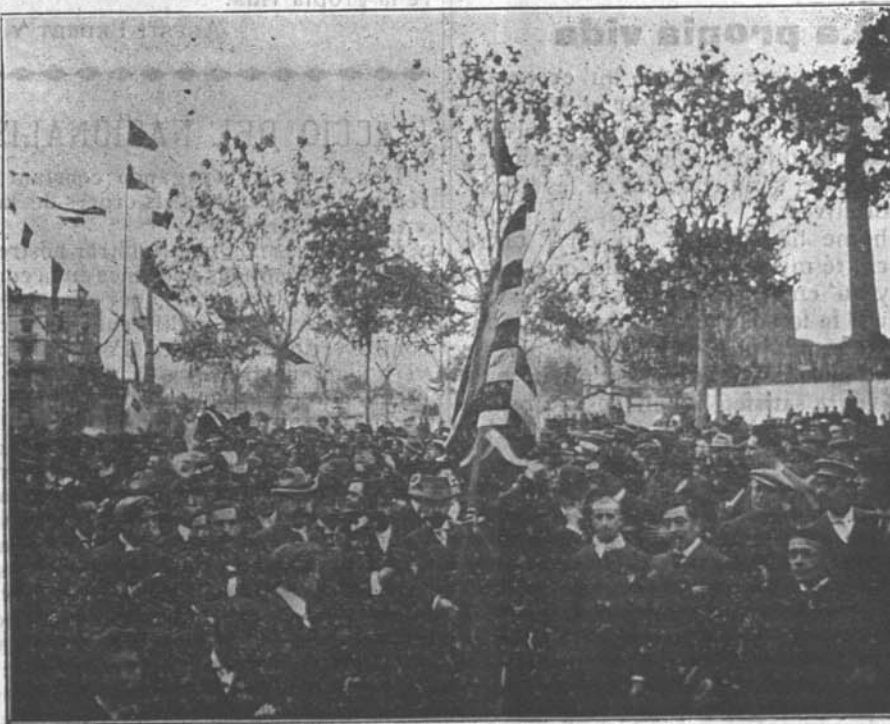
Y á redós de les constants demostracions pujarem pel mitj de les Rambles, entrant, per fi, al carrer de la Canuda, cansats de có, pero ab l'esperit rejoyenit per la jornada fructidora que veniem de sagellar.

El nostre seguiment s'aturá davant de la Redacció atapahint el carrer fins á la Rambla, desfogant, finalment, l'embús de goig de tota la diada, ab un sorollós aplaudiment que acompanyá á pujar al balcó, d'hont quatre hores avans n'havia baixat, á la bandera de LA TRALLA, qu'es la bandera de tots els catalans que, més animats encare per la Festa de diumenge, prediquin la Solidaritat tot exercintla.

Un dels nostres companys s'avensá á la barana á donar mercés á tots els que'ns honraven ab sa assistència fent guarda d'honor á la nostra bandera, que, junt ab nosaltres, tingueren la sort de veure aclamada ab constant desfici.

Després la animació á la nostra casa continuá fins ben tart, ajudanthi bona part el pas de diferents entitats catalanistes que, ab les seves banderes, vingueren á saludar la nostra Redacció, á les quines remersiém la finesa.

Y are, á tots grans mercés. Voldríem trobar un llenguatge més expressiu que'ns estalviés de dir les frases rutinaries que's treuhen á reluhir en aquets cassos... La demostració d'afecte que tots plegats feren al nostre humil periódich, la hem sentida sotragar les nostres fibres, y ens conmoqué com á febles criatures. Som humils soldats de la causa de Catalunya, y ab aixó no cal pas dir si'ns encoratja el trobarvos al nostre costat, tant en les penes com en les alegries. Diumenge'ns donáreu una prova ben evident de que en nosaltres hi teniu posades

En Riu portant la bandera de LA TRALLA

Fotografia Radium P. V.

confianses, que'ns farém dignes de mereixe ab el trevall y la fe del sacrifici. No l'aparteu donchs la mirada de demunt nostre, seguiu pas á pas les nostres petjades, sigueu fidels observadors de la nostra marxa, y si per un etzar—del que no n'está lliurat cap home—el vostre descontent fa adonarvos de que'ns apartém del camí assenyalat per la vostra honradesa y nobles aspiracions, no os detureu pas en el despreci, que'ls vostres aplaudiments se tornin escupinades, que no essent dignes de vosaltres, no ho forem pas de Catalunya.

Y are, al acabar, tot relligant els brassos en un abrás que siga nova penyora de la vella germanor, doném esplay al sentiment que diumenge trasvalsava 'ls cors, y que per sobre tot altre sentiment, feya florir arrán de llabi, ab l'empenta primaveral que ens embolcallava, el crit de

¡Visca Catalunya!

LA REDACCIÓ

Parla la Premsa

De *La Veu de Catalunya*:

"Se sent una tempestat de aplausos: és que ve la bandera de *La Tralla* portada pel llibertat Marcel Riu; al darrerà hi van centenars y milers de persones fent volejar el número editat, en vius colors, d'aquell periódich.

Se veuen xamoses noyes ab barretina vermella."

De *El Poble Català*:

"Ovació als ex-presos.—Si unànims y entusiastes foren totes les mostres d'afecte que rebia de nou cada entitat al moment de la seva arribada, més encara que totes elles ho foren les tribunes al director de *La Tralla*, en Marcel Riu, y al de *EL POBLE CATALÀ*, en Secundí Puig de Franc; recentment llibertats de la presó que sufrien.

Tots els nuclis diferents de la gran manifestació rivalisaren en entusiasme pera estrenyer la mà dels dos companys que després d'un captiveri massa llarg per persones honrades tornaven á fruir la llibertat que 'ls pertocava en el moment precis en que 's rendia homenatge als defensors de la llibertat catalana.

Una gentada immensa desfílá per davant dels presos fentlos objecte de caluroses felicitacions que ab fonda emoció repetien els seus admiradors frases de sincer reconeixement arribant l'entusiasme á son gran màxim quant aquestos arredossats sota les banderes de *La Tralla* y *EL POBLE CATALÀ*, encadenades, se dongueren una forta y amical abraçada, resonant allavors un unànim aplaudiment.

Després durant el curs de la festa, foren continuadament ovacionats."

Del *Diario Mercantil* y del *Diario del Comercio*:

"A continuació seguíen el pendón de *La Tralla*, que fué objeto de una gran ovación, agitando todos cuantos le acompañaban, en número de algunos centenares, ejemplares del número de ayer de dicho semanario, cuyos colores rojo y gualdo producían un vistosísimo efecto. En este momento se procedió en lo alto del Arco del Triunfo á la suelta de una gran multitud de palomas que emprendieron el vuelo entre los aplausos del público."

"El señor Riu llevaba el estandarte de *La Tralla* y el señor Puig el de *El Poble Català*, recibiendo ambos colosales ovaciones del público que los conoció y simpatizó con ellos."

De *El Diluvio*:

"*La Tralla*, cuyo acompañamiento tributó una larguísima y entusiasta ovación."

De *La Publicidad*:

"La ovación de la Granvia fué imponderable. No recordamos haber presenciado en todos los días de nuestra vida otra semejante."

Un incidente que hizo estremecer á la multitud originose en el centro de la Granvia. Los directores de *La Tralla* y *El Poble Català* que habían sido puestos en libertad después de largos días de cautiverio, encontráronse en la manifestación abrazándose conmovidos, saltándose las lágrimas de los ojos.

La multitud prorrumpió en una calurosa salva de aplausos, sintiéndose todo el mundo conmovido por la patética escena, cuya intensidad aumentaba el ondear de las banderas y las aclamaciones de los que desde los balcones lanzaban flores y hojas de laurel."

De *Las Noticias*:

"Al pasar la bandera del periódico *La Tralla*, fué ovacionada, llamando la atención por el extraordinario número de acompañantes que llevaba, quienes exhibían y ondeaban al aire ejemplares del número extraordinario de ayer, tirado á dos colores; lo cual producía vistoso efecto."

Fuó una nota simpática la aparición entre los manifestantes de tres bellísimas señoritas

En Salvatella corresponent á les manifestacions de simpatia del poble

(Fot. de Lluís Xirau)

Els manifestants passant per l'Arch del Triomf

(Fot. de Lluís Xirau)

que lucían la típica barretina y lazos con las barras catalanas.

El público las recibió con explosiones de entusiasmo, y desde la tribuna los señores Morote, Soriano y algunos otros, les tiraron los claveles que llevaban puestos en el ojal."

Las señoretas de que parla 'l periódich anaven ab la manifestació de *LA TRALLA*.—(N. de la R.)

MES DE MAIG

¡Som al Maig floridor! Les flors esverlen llurs càlzers y escampen arreu la flayre pura que impregna nostres cors, d'un dols, de un suau benestar que may voldriem que finís. Desperta la matinada la potentia brillantor del raig de sol que eixint del fons de les manses ones, s'extén resplendent y emancipador demunt nostra gran ciutat. El suau oreig corre, aucells cantayres creuen l'espai brunzents cercant jolius paratjes, pera fruir del goig de la Natura y adressar llurs cantarelles que revifan el cor dels primers vianants que creuen per la ciutat que desperta...

¡Som al Maig floridor, catalans! S'atansa el jorn en que tots junts, tots formant un mateix cos, tots aymadors de Catalunya, veurém com eixint de nostres cors un raig de llum, un raig de vera llibertat, que'ns mostrará 'l camí recte pera'l conqueriment de nostres ideals. S'atansa 'l jorn de la Solidaritat Catalana, y, com aucells que cerquen bells paratjes, vindrán diligents vers la ciutat que's desperta, 'ls diputats de tots colors, els que, portats per un mateix sentiment, per un amor immens vers nostra volguda Catalunya, s'acoplarán en nostra hermosa Barcelona, y cada un per sí, fent us de sa autorizada paraula, adressará llurs valents atachs, vers aquest Govern centralizador, vers aquest projecte, aquesta lley mal anomenada de jurisdiccions, feta exclusivament pera portar á la ruina nostra may prou aymada Catalunya. ¡Anemhi tots, catalans! y banyats per un sol resplendent, envollats per pura flayre, que voltará nostres cors, cerquemlo, cerquemlo 'l paratje abont aucells cantayres farán llurs passades d'Amor, Patria y Llibertat...! Som al Maig floridor...!

JOSEPH MARTÍNEZ ROGER

La propia vida

Entre 'ls diferents actes qu'executa 'l home á la vida pera afirmar la seva progressiva acció, no es de menys importancia, tota manifestació qu'ell exteriorisa en lluyta, pel conqueriment de les llibertats collectives.

L'home ha comprés qu' en l'ordre polítich, té missions especials que cumplir, y qu' en l'ordre general de les coses, se li fa forsós buscar un grau de benestar lo més positiu possible, perque així, ab graduació armónica, pugui arribar á veure satisfet aquell desitj absolut de viure la propia vida.

Un sentiment innat de quelcóm que s'anyora, la fe á tot lo qu' es amor y vida, goig de veure realitat, un somni si 's vol, pero que no es altra cosa que 'l desitj que sent l'ánima d'esplayarse, y qu' una forsa, que no diré major, pero si convencional li priva, son coses qu' interessan y promouen la revolució interna al home, y li fan exteriorisar manifestacions de finalitat progressiva, y que tart ó d'hora, la rahó s'imposará al convencionalisme dels que impugnen en sentit contrari, als efectes naturals de la vida.

Combatre la corrent, impugnar la progressiva marxa d'una cosa que 's mogui á impulsos de la natural energia, es negar la impulsio continúa de la vida, afirmada pel moviment que fa moure á tots els organismes que tenen vitalitat propia.

En l'ordre social, ó sigui, en tot lo que integra á la lliure voluntat del home, no sé que hi pugui haver una forsa creada pel mateix home, que pugui restringir la seva propia y natural voluntat, quan aquesta no s'aparta del terreny que 'n diríam, ordre general de les coses.

Viure la propia vida, no es apartarse de lo que les lleys naturals afirmen; combatre la forsa que fa desviar la expansió d'eix sentiment, no son actes penables en els códichs de les lleys humanes. Els pobles progressius, necessiten poguer espendir y desenvolupar les seves propies forses, perque d'elles n'esdevenen grans iniciatives, que no son altra cosa, que la evolució intensa que 'ls empeny cap al equilibri social, que 'n fará, dels nucles humans, el veritable cos social armónich y indisoluble.

Per aixó 'ls pobles reclamen l'autonomia, ó sigui, la llibertat; per aixó, en ansies de viure la propia vida, revolucionen en sentit progressiu, y avensen al compás de les noves idees, quina forsa no subjuga desequilibrant quantsevulga manifestació de la vida, que 's manifesti en lluyta per un ideal determinat, com á sentiment innat al home.

El problema de les llibertats collectives se presenta ab una realitat que no deixa de preocupar forsá als grans estats qu'avuy governen els destins dels pobles. L'home ha comprés que l'unitarisme es la antítesis de tota idea progressiva, qu'es l'atavisme qu'anula tota iniciativa beneficiosa als pobles, qu'es la convencional organizació política en benefici d'uns quants y en perjudici dels més. Ha comprés que 's fa necessari combatrel fins á anularlo, perque la idea nova pugui ocupar el lloch que per dret natural li pertoca, perque d'eix modo puguin els pobles, com els individus, lliurement viure la propia vida.

AGUSTÍ PEDRET Y MIRÓ

L'ACCIÓ DEL NACIONALISME

Deu ésser de propaganda constant y de renovellament en tots els ordres de la activitat del nostre poble.

De propaganda pera infiltrar nostres salvadores y honrades doctrines en la conciencia de tots els catalans, per disort encare massa en nombre indiferents al dret incontrovertible de nostra Patria á son govern y administració; s'ha de vulgarisar el credo de les aspiracions catalanes á tot arreu, fonamentantes en les rahons històriques y ètniques que son la base de nostres reivindicacions, tota vegada que encare que l'Estat tingués una bona administració á Catalunya y fos el país més ben governat del món, tindria dret indiscutible a la seva total autonomia, ja que ademés d'ésser un element de vida de les collectivitats, ve alevada per les tendències sociològiques actuals y per les rahons de la ciencia moderna.

Pro pera preparar el nostre poble pera que pugui gosar la plenitud de la autonomia, hi ha qui, acomodantse al període de transició que en tota renovació s'ha de passar, empeltar en totes les manifestacions socials de l'ánima catalana y en tots els ordres, l'

esperit de vida del nacionalisme enfront de l'idea vella, de la caduca y xorca centralització que se'n va á la posta; aixís en el ordre científich, en el filosófic, en el jurídic y en el de la llengua, en lo artístich, en lo económic y social.

D'aquest modo, y sols aixís, será definitiva y complerta la victoria del Nacionalisme.

Visca la autonomia de Catalunya.

Visca'l nacionalisme català.

ISIDRE VENDRELL
obrer manyà

LLETRA OBERTA

Al amic GNOM

Semble qu'era ahir que 't vareig trovar corrent món, corrent món de penes y tristors; cercant ambient favorable á tes hermoses pensades de deslliurament de societats oprimides per malesvolenses dels de dalt, per envejels dels del mitj, per apatia dels de baix...

Sembla qu'era ahir, que vares explicarme com estaves frísos perque havies sentit dins d'una Sala hont hi havia varis homes asseguts en poltrones; altre, home també, assegut en dur banquet de fusta, altres—molts—drets; qu'havies sentit ab el cor, eix cor teu tant bó y tant bategador; y ab les orelles, coses, acusacions terribles contra del teu esperit democràtic, contra'l teu afany de mellorament social; que senties ab les orelles y 't repercutia dins del cor, el soroll de cadenes, de manilles, ab qu'tenia aplegades les mans honrades aquell home qu'estava assegut en el dur banch de fusta.

Sembla qu'era ahir que m'explicaves qu'aquell home solzament era portat á n'aquella Sala per unes hores; que després, era retornat á sa casa—una casa ahont el feyen viure vulgues que n'—y que únicament gosava del ayre lliure durant unes estones...

Sembla qu'era ahir, que—explicantmho—ploraves...

¡Plorar tu!—Y per qué, 't vareig dir jo; per qué has de plorar si rés de mal has fet; si rés de mal ha fet aquell home del banch dur, y de la morada forsosa, el teu amic, l'interprete de tón sentiment y de tón sentit?

Sembla qu'era ahir que 'm responies:

—¡Pro no ho veus que 'ls homes son dolents y no comprenen la Veritat! ¡No ho comprens tu mateix qu'es impossible que 'ls ulls de viure hi vegin, que 'ls caps de suro capeixin, que 'ls cors de fera bateguin al amor!—No veus que no curarán may; que tenen el ventrell á sou y no volen deixar els sigrons que tant poch els costen de guanyar! ¡Tant poch! Pera ells si qu'es poca cosa, aixó d'amanillar un home, d'insultar un poble, de fer befe dels sentiments d'una rassa humana! Y mentres m'ho deyes, tornaves á plorar.

Plorar tu, estimat Gnom, que has enfondrat ab tes petites mans els pedestals ahont volien enfiarse forasters als que has obligat á quedar al baix nivell que llur carencia de vergonya mereixia!

Sembla qu'era ahir que jo volia ofegar tón plor parlante de nostra volguda Mare, y que sols lograva que ploressis més y més pensant en sa tristesa!

Sembla qu'era ahir...

Y fa tant de temps!

Tant, que tón hermós cor ja deu haver oblidat les ofenses rebudes, que 'tes mans, enrobustides per l'abrassada de tots els teus germans y de la Mare, haurán recobrat forses que permeterán enfondrar nous pedestals; que tos ulls serán telescopis pera ovirar les malifetes dels d'enllá lluny, d'aquell horitzó negre d'ahont t'han vingut els mals qu'has sofert y d'ahont te n'han de venir encare de pitjors avans d'assolir la final victoria.

Veritat qu'es aixís, Gnom?

Veritat que hi tornarás á la lluyta ferm com sempre, com sempre desinteressat?

Jo'm comprometo á ajudarhi; y ho faré en nom méu y en el de tots els germans, qu'es com si diguessim en nom de la Mare.

Avant, donchs; descargola LA TRALLA y fíbla, Gnom, fíbla; que cada gota de sang que farán tes fíblades será dolsa beguda pera 'ls oprimits, pera 'ls que tenen set de justicia.

K. TA. LÁ.

Pera en Clavé

Als orfeons, chors y entitats

En nom de la Comissió organitzadora del Homenatge á Clavé, que tindrà lloch el propi-
venent 3 de Juny, preguem que's donguin per convidats á tan hermosa festa, que consistirà en la colocació d'una lápida á la casa número 15 del carrer d'en Xuclá, ahont va morir el musich-poeta gloria de la Patria.

LA TRALLA agrahirá á tots la contribució activa á tan simpática festa, á la que's cantarà l'Himne á Clavé compost expressament pel mestre en Joseph Rivera ab lletra d'en Conrat Roura y l'Himne d'en Clavé La gratitut.

LA TRALLA hi assistirà en corporació y's veuria honradíssima de portar un acompanyament tan nombrós com el que va portar el passat diumenge.

Es hora de que, si honrem als que defensen á Catalunya, no deixem d'honar als que, com en Joseph Anselm Clavé, han sentit l'amor á la terra en un temps en que gayrebé ningú l'comprenia.

El diumenge passat donguerem tots una palaesa prova de civisme.

El dia 3 de Juny podem donarne un'altra, ben hermosa per cert, de patriotisme.

L'escalf patriòtic ha de durar; anemhi tots al Homenatge, pera honrar la Música, la Poesia y la Patria, encarnades en l'home honrat que pel seu sol esforç y ab mires ben altruistes va sapiguer posar tan alt el seu nom y ha llegat á la Patria tan gran obra de cultura.

Pera contribuir als gastos del Homenatge, la Comissió organitzadora ha editat l'esmentat Himne y'l ven al módich preu de 10 céntims, haventse posat á la venda en totes les societats corals, en els magatzems de musica y en aquesta administració.

LA TRALLA publicarà, com ja varem anunciar, una fulla extraordinaria dedicant els beneficis á la festa. Sortirà l' mateix dia 3 y's vendrà á 5 céntims.

La fulla contindrà articles de Redacció, y pensaments dels mestres Borrás de Palau, Comella, Millet, Nicolau, Pujol, Rivera y altres, tot referent á la personalitat artística y política d'en Clavé.

No cal que diguem que desitjem que tingui un éxit á fi de poguer augmentar els ingressos pera la Festa del Homenatge.

A les dones catalanes

De una visita á en Joseph M. Folch y Torres

Alguns dels nostres companys de redacció han visitat á en Folch en son destierro. Han retornat tremolosos encare d'emoció, y sos cors, bategant al impuls de diversos sentiments de tristesa y de joia. Tristesa d'anyorament, joia d'esperansa, d'una gran esperansa de que'l sacrifici del amich será beneficiós pera la Patria.

Erem á la cambra del desterrat ab ell y Mr. y Mme. De Haussy, la notable escriptora que'ns honra ab sa col·laboració. Parla-ven de Catalunya, y'ls nostres companys no oblidaran may més la impressió profunda que'ls causá sentir á aquells bons amichs del nostre amich, parlar ab un entusiasme correnedor de la nostra terra, del nostre moviment y de les nostres esperansas.

D'ensá de la entrada á la cambra madame De Haussy estava esguardant, sense casi apartarne'ls ulls, la hermosa bandera catalana que llueix y honora la cambra del desterrat, quan de sopte y sense poguerse aguantar més va exclamar:

— ¡Com me plauria tenir una bandera de Catalunya com aquesta, pera issarla al cim de tot de nostre Domaine!

En Folch va restar duptant. Un desitj de oferirla devia passar per son pensament, pero no's va decidir á despèndressen. Aquella bandera estimada es ofrena d'un bon amich, y además com restaria trista aquella cambra sense'l sant emblema!

Un de nostres companys va tenir la pensada y va respondre á Mme. De Haussy:

— Jo vos asseguro que tindreu la bandera que desitjeu.

Y are, es á vosaltres, dones catalanes, que'ns dirigim. El nostre desitj es que si-queu vosaltres les que feu ofrena d'una bandera de la Patria á la dama que al ensemple que estima de cor á nostra Catalunya, tre-

valla ab dalit á l'altra banda del Pirineu per fer aixecar l'esperit de nostres germans.

Fins avuy nostra idea ha tingut la millor acollida entre alguns de nostres compatriotes á qui n'hem parlat, y es per aixó que fem públich el nostre desitj, y demanem á les que hi vulguin ser que cuytin á enviar-nos els seus noms, puig que tancarém la suscripció tan bon punt s'hagi recullit la petita cantitat de 100 pessetes que es lo que costará la bandera.

A fi de que la llista pugui ésser més nombrosa, hem establert la quota máxima de 25 céntims, y podem ja donar els següents noms que s'han suscrit per dita cantitat:

Quotes de 25 céntims

Carme Karr, Lluís Torres viuda de Folch, Mercé Folch y Torres de León, Maria Lluís León y Folch, Maria Luandra de Folch, E. P. y M., Montserrat Capdevila, Dolors Gorgot de Brunet, Maria Brunet y Gorgot, Cristina Camps Vda. de Ballester, Mercé Xiró de Sabatés, Roser Sabatés y Xiró, Munda Carrenyo de Lladó, Engracia Lladó de Mata, Engracia Mata y Lladó, Gloria Mata y Lladó, Ramona Lladó de Gilabert, Carme Gilabert y Lladó, Dolors Gilabert y Lladó, Irene Gilabert y Lladó, Engracia Lladó y Mir.

Quotes de 10 céntims

Maria Bayona de Bosch, Joaquina Franquet de Cumellas, Montserrat Sabater, Dolores Baqué.

A totes les que hi contribuixin grans mercès. Aquest tribut á la entusiasta col·laboradora francesa donará una satisfacció ben merescuda á tota la amable familia De Haussy, y á la vegada la santa bandera de la Patria volejará ufanosa en mitj de la riallera plana del Rosselló germá.

BONA RECEPTE

Fins avuy, y no obstant llegir ó haver llegit la majoria dels periódichs polítics tant reaccionaris com lliberals, no havia sentit simpatia per uns ni altres, ni pel seu ideal, perquè en ells llegia sempre lo mateix: que un cop sigan poder, l'Estat se regenerarà. Han sigut poder els reaccionaris, ho han sigut els lliberals, ó al menys els que s'ho han titolat quan els primers son dalt del arbre, y tots han fet lo mateix, procurarse, al arribar á la cullita, la millor part per casa seva. Dech haver de dir que casi tots els periódichs que llegia parlavan ab llengua de *allende*, y'ls que nó, eran del *mismo origen*. Estava, donchs, cansat de tantes promesses may complertes, y, per lo tant, determinat á no llegir més periódichs, quan veus aquí que un meu amich á qui jo acabava de contar lo que'm proposava, va dir-me: prou te receptaria jo un remey radicalíssim que temps há t'hauria aconsellat, si no hagués sigut el temor de tractarme de reaccionari com altres han fet. Vinga la recepta, vaig dirli; y l'amich, que es un obrer intel·ligent y viu, pero sobre tot molt honrat, es treu un llapis, y escriu sobre un tros de paper d'estrassa, ab lletres clares y catalanes, aquesta recepta: *Pendre sense escrúpul cada divendres una dosis d'esperit de LA TRALLA*. Com notaria'l bon amich que no entenia'l significat del escrit, va dir-me rihent: Vol dir que't convé llegir cada setmana'l periódich setmanari LA TRALLA. A fé que ja no més el titol sols del pe-

riódich que no havia llegit may'm va agradar d'alló més, y vaig pensar que un desengany més no es molt sacrifici. Me poso, donchs, á llegir LA TRALLA cada setmana, no descuydantse pel seu cantó l'amich de portarmela á casa mateix. Com més la llegia més m'agradava, més importancia li donava, y'm deya á mi mateix: No hi ha dupte que'l Nacionalisme'ns ensenyaria'l verdader camí pera arribar al tan desitjat progres; perquè sols ab les economíes que fariem ens lliurariem de les pesades cargues que'l centralisme'ns imposa *como hijos favorecidos*, n'hi hauria de sobres pera evitar les continúes vagues y demés conflictes, com també pera atendre á totes les necessitats de Catalunya.

Avuy, donchs, puch dir que tinc ja un ideal, el Nacionalisme, que m'ensenyará á reconèixer als enemics de nostra terra, y m'infiltrará amor y compassió á totes les rasses atropellades per la forsa bruta. Aquest ideal que vuyt anys há buscava inútilment en periódichs carlins, monárquics y republicans y que'm semblava anyorava avans de conèixels, he lograt trobarlo sols en quatre mesos de llegir LA TRALLA.

Pot estar content el meu amich d'haver engroixit ab un soldat més les files nacionalistes, sense portar en el front el despreciable calificatiu d'enemich de les demés regions ab quin els enemics pretenen batejarnos, sino'l de defensor y protector de les llibertats y costums de cada una de les rasses dels mons coneguts.

R. COROMINAS Y PUIG
Gironella

La instrucció dels pobles

Escoltéume, vosaltres fanatichs *negres* que voldríau al poble *ruch* sense més voluntat que la vostra, sense més coneixements que 'ls adquirits per vostres prédiques...

Escoltéume, vosaltres fanatichs *vermells* que voldríau al poble *sabi*, de sabiesa de matar als que com vosaltres no pensen, de sabiesa de pensar solzament segons els dictats de vostres prédiques...

Escoltéume, vosaltres tots els que seguíu als uns y als altres:

Hi ha una Virtut que no está expressada en cap códich; es una Virtut puríssima, la més pura, potser, de totes les Virtuts, que no está enlairada en cap monument fet pels homes.

Aquesta Virtut, se diu **Tolerancia**.

Els grans sociólechs de la Humanitat l'han feia coneixre. El Christ del sigle primer, el Tolstoi dels sigles XIX y XX l'han predicada. Els homes no han sapigut ferla seva.

Aymeu-se 'ls uns als altres han dit els dos grans homes de la Humanitat.

Aymeu-se. Y pera aymarse ¿que deuen fer, primer que tot, els homes? Tenir tolerancia ab el modo de pensar del próxim, respectar son sentir diferent segons mil circumstancies eventuales. Respectar el modo d'esser, el de viure, el de fer les coses els altres.

¿Com, sino ab respecte y tolerancia, poden aymarse 'ls sers humans?

Qui prediqui amor y no compregui la tolerancia, no pot lograr el resultat de les seves prédiques.

Amor, es, avans que tot, Tolerancia.

Tolerancia es per damunt de tot lo que sigui sentiment de bondat.

Practiquemla, donchs, ensemple que la prediquem.

Practiquéula, donchs, vosaltres que la escoltéu, practiquéula y seréu possehidors de la Virtut, la millor, la més gran de les Virtuts. Seréu bons ciutadans y bons obrers; bons imitadors dels grans sociólechs del sigle primer y dels sigles XIX y XX...

Y aixís, podréu comensar la Instrucció, que necessita, avans que tot, la Tolerancia.

POSOLIF

FUETADES

La Comissió benèfica de la Unió Catalanista «La Reixa» pera donar acabament — per aquesta vegada — á ses penoses y agrahides tasques de cuydar de que no manqués res als presos nacionalistes, ha convocat á tots els presidents d'entitats pera que procurin recomanar l'assistencia á la forada que, en honor als ex-presos tindrà lloch un dia que's dirá á tots els que passin á recullir les corresponents contra-senyes.

Com que 'ls nacionalistes som *aristócratas y burgesos*, el preu del berenar y tren es de 11'60 pessetes!!

De la cantitat de domassos y banderes catalanes que hi ha hagut ab motiu de la passada Festa, ne dona una idea la circumstancia de que un sol fabricant n'ha estampat 40.000 metres, qu'es com si diguessim, la distancia entre Barcelona y Llinas.

Aixó sense lo qu'han fet altres estampadors.

Es curiós veure les pelicoles que s'exhibeixen de la arribada dels diputats.

Sobretot, crida la atenció'l recort de pelicoles d'altres arribades que queden ben bé per dessota d'aqueixa.

LA TRALLA no té crèdit; végis la prova:

Pera les denúncies d'avans, sortiren fiadors els senyors Bonet germans, Joan Mas Bagá, Jaume Serra y Dachs, La Catalana, Ferrán de Sagarra, Pau Bastida, Titó Regás y Joan Rovira, y are, pera la sortida d'En Riu, ho han sigut els senyors Joan Rovira, Antoni Ferrer, Ferrán de Sagarra, y Joan Mas Bagá, els tres darrers ab la agravant de reincidencia.

En lloch de donarlihi mercès, posém aquesta demostració de lo que per nosaltres han fet tots ells, á la consideració del carabassó que diu que son *cuatro imbéciles los que leen este periódico indecente, el del vilipendio*.

El Liberal s'ha tornat dels nostres. Més ben dit, ens ho vol fer creure. Pels dies de la festa, tenia un domas catalá junt ab un altre, al seu magnífich y cinematográfich balcó.

Eres liberal y no te creo.

Ens plau fer constar que si la Protectora de la Ensenyansa Catalana no va fer constar aquesta Redacció entre 'ls llochs ahont se reben adhesions ó inscripcions, sigué perquè'l nostre periódich era suspés en justo castigo á nuestra perversidad.

Tenim, donchs, el goig de comptarnos entre 'ls que demanen pera la Ensenyansa Catalana.

Are sols falta que tinguem el plaher de ser entre 'ls que li portin inscripcions.

Avuy haurá sortit un folleto, escrit per nostre amich en Marcel Riu, durant el temps qu'ha passat á la presó. Se titula *Clar y Catalá* y conté una rectificació del falsejament de la Historia que en Leroux fa en son folleto *Mi Evangelio*, y una completa rectificació de totes les calumnies ab que acusa al Catalanisme.

Apesar de constar de 24 planes atapahides de lectura, la inmensa tirada que se n'ha fet permet donarlo al preu de 10 céntims.

PRIMER CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LENGUA CATALANA

Advertim als nostres amichs que desitjin suscriure a n'aquest Congrés, que á LA TRALLA s'admeten suscripcions. Cal que no s'entretinguin, car hi ha gran entusiasme pera assistir á las sessions que sens dupte serán un aconeixement.

La quota es de 5 pessetes y'l títol corresponent dona dret á assistir á tots els actes que celebri el Congrés que serán molts y interessants.

LA TRALLA se complau en recomanar als catalanistes el primer Congrés de la Llengua Catalana.

Un apunt de la Festa

Vint mil finlandesos s'han canviat els seus cognoms perquè no eren noms de rassa sinó de procedència estrangera.

Vetaquí un exemple que tartó aviat deurán imitar els catalans: perquè d'apellidos estrangers n'estém empestats.

Jo ja estaria satisfet ab que desapareguessin de Catalunya aquells tan empalagosos que procedeixen del *archivo de la armonia*.

A la festa del diumenge hi assistí un promitj de 150.000 persones.

Lo que falta es que aquestos 150.000 homes fagin molta feyna.

Y á Catalunya n'hi ha molta á fer de neteja.

El Liberal no 's pot estar d'afirmar que som un *pueblo europeo*.

Y es clar home!

¿Que potser te creyas que era cert alló de que l'Àfrica comensava als Pirineus?

Al acte del diumenge no hi va haver cap escàndol, cap desordre, cap garrotada. Aixís ho diuen tots els diaris.

Nosaltres també varem observarho.

Y també varem observar una cosa que 'ls diaris no van notar, y es que no hi havia cap civil, ni cap policia. No més municipals.

Conversa de la tarde del diumenge.

—Home V. que es municipal vol ferme 'l favor de dirme com ho fan pera mantenir l'ordre de manera tan admirable?

—Molt senzill; tenint sempre present lo següent: qui no vulgui desordres que no 'ls promogui.

Llegeixo lo següent:

El proyecto de iluminación del Congreso de los diputados presentado... etc.

¡Mare de Deu y els sants del cel plegats!... ¿Encare més il·luminats de lo que están?

¿Que no 'n tenen prous de llums á n'el Congrés, ab tantas *mayorias*?

L'Alcalde de R. O., sembla 'l d'alló d'En Jaumet.

May está quiet. No sé si te neguitosas ó be pica pica á la cadira presidencial.

Haurém d'esbrinarho.

Conferencia telefónica

copiada del natural

entre un duch, de Barcelona

y un ministre d'allí dalt.

—¿Com está el temps, Sr. Duch,

que li sembla que plourá?

—No senyor que está seré.

—¿Encare no s'ennuola?

—Encare no.

—Mal ¡rellamp!

—¿Que ja plou?

—No senyor, ara

está més seré que may.

—¿Qu'es posa nuvol?

—No encare.

—¿Encare fa sol?

—Y tant!

Y així esperant que plogués

del teléfono al devant,

aquets senyors van passarse

tot el sant dia badant.

Saben aquell policia, per no dir altra cosa, que engegá un tret á una pobre noya, ferintla gravement y ocasionantli la mort?

Donchs el jutjat ha dictat auto d'excrcelació y á hores d'ara ja 's deu estar passejant per aquestos mons de Deu, tan tranquil y satisfet esperant segurament una nova ocasió tan heróica pera engegar el seu revolver, omplint de dol y de llágrimes una altre familia.

¿Es per aixó que 'ns han omplert de policia, senyor governador?

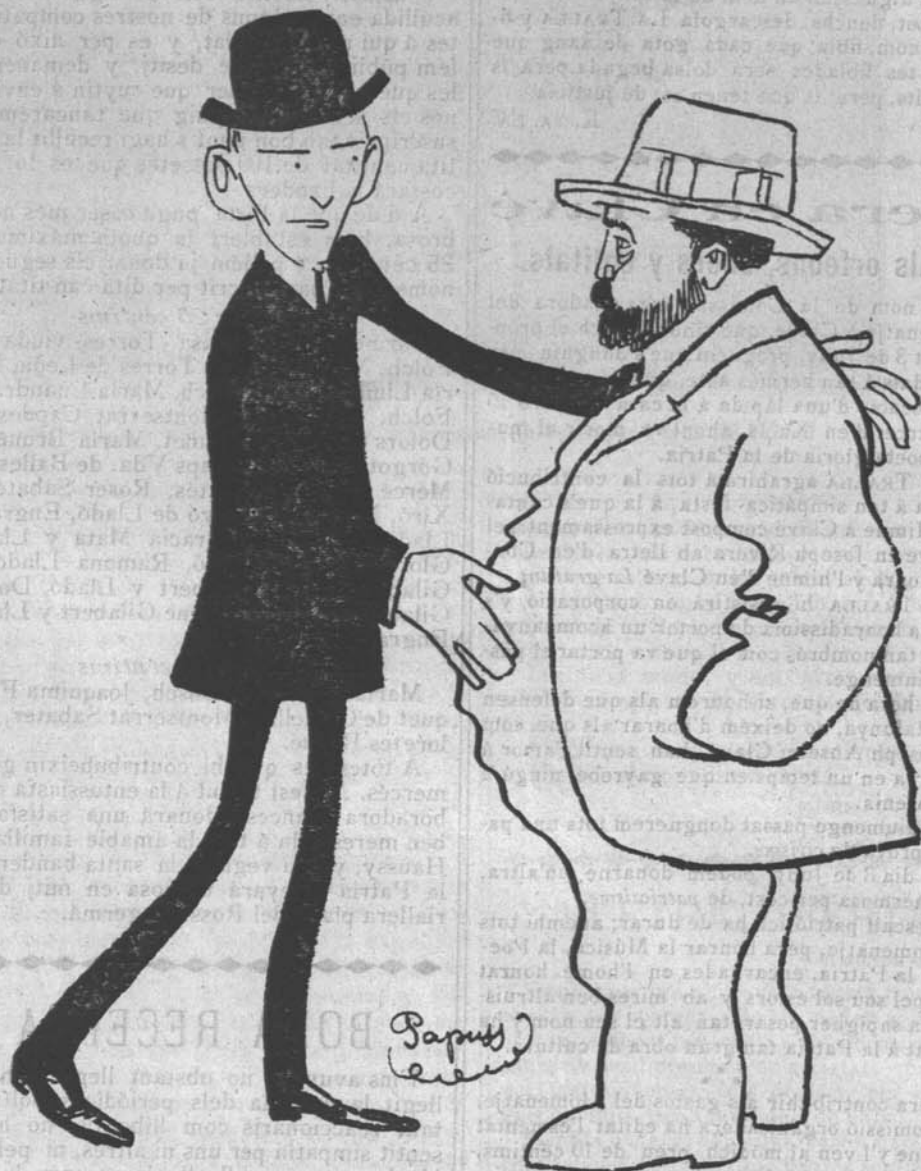
No n'hi ha prou ab les bombes?

La semana passada foren detinguts dos policias, que havian estafat á dos estrangers, que haventlos

En Maura.—¡Gran Dios! ¡Qué montón!

Entre En Riu y En Junceda

—Y donchs, Riu, ¿sembla que vos ha provat?

—Sí, n'he quedat tip.

prés per carteristes els exigiren cinquanta pessetes, pera deixarlos anar.

¡Inútil dir que també deuen gosar de llibertat.

Ja veurán com cualsevol dia els veurém condecorats.

Els nostres governs, solen ferho aixís.

O sinó vegin quants senyors ocupan càrrechs públics y son considerats per la seva gent, que mereixerian estar á Ceuta.

Potser tots.

El Duch de Bivona, segons la premsa, va dir que la recepció dels diputats, sigué un fracaso.

Potser se referia als *manejos* pera destorbar la hermosa manifestació.

Aixó sí que ha sigut un fracaso.

Els que 's passejaren per el Passeig de Gracia, el diumenge al matí, pogueren veure, penjada en un balcó una camisa bruta, á manera de domás.

Segons acaben de dirnos el balcó y la camisa perteneix á un funcionari públic, que va trobarse á Cuba quan lo de Santiago.

En Morito y En Canillots varen celebrar aquest altre altre dia una important conferencia.

Ja 'm penso perquè.

Per mirarse de l'un y l'altre, qui era el que tenia la cara mes groixuda.

Quan tinguin ganas de contemplar exposicions zoológicas sols han de entrar en un d'aquestos llocs que aném á esmentar:

Correus, Aduanas, Tabachs, Cédulas, Contribucions, Govern civil.

Ah...

Diputació y Ajuntament...

Créguin qu' es cosa d'admirar, per l'amabilitat y docilesa (?) dels exemplars.

VIC. y ME

Feyna Nacionalista

Desde que tinguérem de suspendre la publicació de LA TRALLA fins al dia d'avuy, la Unió Catalanista ha realitzat els següents actes de propaganda:

Mars, 4.—Conferencia á la Lliga Catalanista de Reus pel Dr. Domingo Martí y Juliá, sobre 'l tema "L'esperit modern de la democracia."

Abril, 1.—Conferencia á la Associació Recreativa "Apolo," de Badalonn, pel doctor Domingo Martí y Juliá, sobre 'l tema "La llibertat."

Abril, 1.—Conferencia á la Associació Catalanista de Premiá de Mar per En Joan Llorens, sobre 'l tema "Consideracions sobre 'l sufragi."

Abril, 15.—Conferencia al Foment de Falset, pel Dr. Martí y Juliá, sobre 'l tema "Els debers dels pobles."

Abril, 28.—Conferencia al Círcul Federal de Sabadell, pel Dr. Martí y Juliá sobre 'l tema "Veritable concepte del nacionalisme."

Maig, 5.—Conferencia al Centre Popular Catalanista de Sant Andreu de Palomar, pel Dr. Domingo Martí y Juliá, tractant del tema "Novas orientacions socials."

Además ha pres part en els següents: Mars, 19.—Vetllada política-literaria al Centre Democràtic Catalá d'Arbucias, prenenthi part en representació de la Unió En Joan Llorens y 'l Dr. Martí y Juliá que presidí l'acte.

Maig, 3.—Meeting al Centre Catalá de Gavá, assistinthi en nom de la Unió En Joan Llorens que presidí l'acte.

L'Associació "Sang Nova," de Sans-Hostafranchs, inaugurarà 'l primer dissapte del vinent Juny una série de conferencies polítiques, corrent á càrrech la primera d'En Joseph M.ª Vallés y Ribot, quin tema s'anunciará oportunament.

Solidaritat Catalana

Suma anterior, 59'65 ptes. 10 franchs y 10 cèntims catalans.

F. C., 0'50 ptes. — D. C., 0'50. — Antoni Mata, 0'25. — Joan Cusi, 0'10. — Gabriel Benet, 0'50. — Un pelat d'ermilla, 0'10. — Un titella, 0'10. — Visca Catalunya, 0'10. — Mori alló, 0'25. — J. V., 0'25. — Vic y Me, 0'20.

Suma total: ptes. 62'60, 10 franchs y 0'10 catalans.

Queden entregades aquestes quantitats á la Comissió de Solidaritat.

Cartera de Comunicacions

Carter nou. Home, no tingui tant mal gènit; prénguisho ab més calma, perquè tampoch ne treuria més que disgustos. — Un que vol anar á la presó. Per nosaltres, no estigui; á la plassa de la Universitat hi ha un cotxe que li portará per quinze centímetres. — V. C. LL. Complertament d'acort; mercès per son oferiment. — Xerrayre, ex-aspirant á diputat. LA TRALLA no treballará pas pera que 's logri l'aspiració de vosté.

Queden escrits per contestar.

Imp. LA RENAISSANCE, Xuclá, 13, baixos